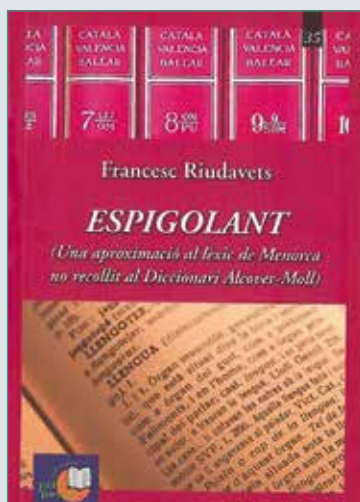

Espigolant

Espigolant (Una aproximació al lèxic de Menorca no recollit al Diccionari Alcover-Moll)

RIUDAVETS, FRANCESC (PRÒLEG DE JOAN F. LÓPEZ CASANOVAS)
Institut Menorquí d'Estudis i Consell Insular de Menorca (col·lecció «Petit format», núm. 35)

Maó, 2018
283 pàgines

Francesc Riudavets Cavaller (Maó, 1963) és maonès de naixement però ciutadellenc d'adopció, i estucador de professió. Patrícia Romero Barber (Es Migjorn, 1993) és professora de piano. Ambdós menorquins comparteixen l'estima per la llengua, i sobretot la preservació del parlar menorquí, ja sigui en el seu ús quotidià, ja sigui per evitar que quedi influït i, per tant, corromput, de mots provinents del català central o de castellanismes. És a dir, que les paraules genuïnes evitin el perill de ser substituïdes per mots forans.

Un llibre com *Espigolant (Una aproximació al lèxic de Menorca no recollit al Diccionari Alcover-Moll)*, editat el 2018, sempre és d'agrair perquè posa de relleu el fet dialectal i la seva diversitat riquíssima que hi ha en els territoris de parla catalana, i també perquè rescata de l'oblit present i futur mots que o bé ja no es diuen o potser, desgraciadament, cauran en desús. Riudavets fou deixeble de Josefina Salord en els cursos de l'escola d'adults, i ben aviat destacà pel seu interès pel parlar de Menorca. Aquest primer volum recull fins a 660 paraules i accepcions noves que no consten al *Diccionari català-valencià-balear* d'Alcover-Moll, i 400 modismes o frases fetes. Per exemple, una *criolla* és una "arracada en forma d'anella", un *culut*, *-da* és una persona "de cul gros o pronunciat" i una *xacatòria* és "un tall o cicatriu gran i profund". I si afirmem que "de menjar, n'hi ha a voleti" (o *a tanti voleti*, expressió usada per exemple pel poeta Àngel Ruiz i Pablo) vol dir que es tracta d'una locució adverbial amb el sentit de "tant com se'n vulgui".

El primer volum d'*Espigolant*, un llibre excel·lent, se centra en paraules de tota l'illa, però en bona part de Ciutadella. I potser, al meu parer, és un pèl agosarat a l'hora de fer certes especulacions sobre el significat etimològic d'algunes de les paraules recollides. Aviat (probablement aquest 2021)

podrem gaudir de la segona part, en què Riudavets, acompanyat de Patrícia Romero, ampliarà encara més la seva recerca amb paraules provinents d'Es Migjorn Gran i d'altres poblacions en un llibre que contindrà, respecte el primer volum, un nombre similar, tot i que un pèl inferior, de mots i modismes. I tot plegat gràcies a la tasca editora de l'Institut Menorquí d'Estudis.

Pot sobtar el fet que el nom d'ambdós volums, *Espigolant*, no reflecteixi la paraula genuïnament menorquina i amb el mateix significat que li escauria: *espipollant*. Però té una explicació: aquí els autors han volgut evitar el "plagi", si es pot considerar així, del nom del llibre, ja que "Espipollant" correspon al nom d'una secció del *Diari de Menorca* del mestre i pedagog Pere Melis Pons (Ciutadella, 1924 – 2005) que va firmar entre 1981 i el 2003 i en la qual comentava fets, costums, personatges i paraules de Menorca amb un clar objectiu divulgatiu. Posteriorment, Melis publicà fins a 10 volums de més de 200 pàgines cadascun que, amb el mateix nom que la secció, aplegaven part dels seus articles (crec que no varen arribar ni al 40% del total).

Els dos *Espigolant* se sumen a una llarga llista de diccionaris i vocabularis menorquins: des del *Diccionari menorquí, espanyol, francès i llatí* d'Antoni Febrer del segle XVIII (reeditat el 2001), i *El vocabulario castellano-menorquín y vice-versa* (1869, i reeditat el 1997) de José Hospitaler, passant pel *Vocabulario menorquín-castellano* (1885) de Joan Benejam, i *El dialecte de Ciutadella* (1932, i reeditat el 2003) de Francesc de B. Moll, fins als darrers *La llengua de Menorca. Recull de paraules menorquines* (1988-1995), en quatre volums, de Pere Melis, i el *Vocabulari de Menorca* (2009), de Josep Reñé, entre altres. Benvingudes recol·lectes!

JORDI MANENT